

Project Management Duurzame Melkveebedrijven

A.C.G. Beldman (LEI-detachement bij het PR)

Doelstelling van het MDM-project is het realiseren en demonstreren van duurzame melkveehouderij. De rode draad in het project vormt de mineralenboekhouding. De werkwijze bestaat uit het intensief drijven. Het volgen gebeurt door technische en economische aandacht besteed aan wát de be-
vooral hòe ze het bereikt hebben. Het is de bedoeling te onderzoeken hoe de bedrijven inspelen op actuele ontwikkelingen. De gegevens komen ook direct beschikbaar voor de praktijk, omdat de deelnemende bedrijven openstaan voor de ontvangst van collega's.

Projectstructuur

Het project is een samenwerkingsverband van vele instellingen. De projectleiding is in handen van het Landbouweconomisch Instituut (LEI-DLO). Overige participerende instellingen zijn: Proefstation voor de Rundveehouderij, Schapehouderij en Paardenhouderij (PR), Informatie en Kenniscentrum Veehouderij (IKC-V), Nederlands Meststoffen Instituut (NMI), het Bedrijfslaboratorium voor Grond en Gewasonderzoek (BLGG) en de Dienst Landbouwvoorlichting (DLV). Daarnaast zijn ook de regionale Gezondheidsdiensten voor Dieren en de Consulentschappen voor de Landbouw bij het project betrokken. Het project wordt gefinancierd door de participerende instellingen, de deelnemende provincies en door de directie Veehouderij en Zuivel van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Deelnemende bedrijven

Het eerste jaar (1991/92) kan als een aanloopjaar worden beschouwd. Het MDM-project is van start gegaan met negen bedrijven die reeds deelnamen aan een soortgelijk project. Bij de start is gekozen voor de selectie van nieuwe bedrijven, die goed passen bij de doelstelling van het project. In de eerste helft van 1992 is een groot aantal nieuwe MDM-bedrijven uitgezocht. Het totaal aantal deelnemende bedrijven voor 1992/93 was 13. Begin 1993 zijn nog drie nieuwe MDM-bedrijven in het project opgenomen. In tabel 1 zijn de bedrijven in het kort weergegeven.

De bedrijven komen verspreid over alle grondsoorten voor. De variatie tussen de bedrijven is

groot, niet alleen qua grondsoort maar ook voor andere factoren. Zo varieert het melkquotum van de bedrijven van 240.000 kg tot circa 900.000 kg en de oppervlakte van 18 tot 52 hectare. Het quotum per hectare varieert van 9.000 tot 20.000 kg per ha. Niet alleen in deze technische kengetallen verschillen de bedrijven, ook in bedrijfsdoelstelling en in het management komen grote verschillen voor.

Waarnemingen

Op de MDM-bedrijven vindt een uitgebreide registratie plaats. Zo worden vele monsters genomen

De begeleidingscommissie in druk overleg op het bedrijf van Brandsma.

Tabel 1 Deelnemende bedrijven MDM-project

Bedrijf	Plaats	Grondsoort	Oppervlakte (ha)
	Schilder	Wat-fhuizen	klei 35
	Brandsma	Roodhuis	klei 52
3	Wijnja	Boornzwaag	veen 59 (vanaf begin 1993)
4	v/d Zijl	Noordwolde	zand 45 (vanaf begin 1993)
5	Smidt	Dieverbrug	zand 27
6	Uitentuis	Middenbeemster	klei 24
	Kattenberg	Mastenbroek	klei 30
8	van Beek	Zeewolde	klei 40
9	Stokkers	Enschede	zand 21
10	Eggink	Laren	zand 30
11	de Vink	Zegveld	veen 21
12	Lij bers	Lunteren	zand 20
13	Verkerk	Groot-Ammers	veen 35 (vanaf begin 1993)
14	v/d Hengel	Leuth	klei 25
15	Klaasen	Knegsel	zand 18
16	Huntjens	Schin op Geul	löss 25

van grond en gewas. De monsters worden uitgebreid geanalyseerd op mineralengehalten. Alle bedrijven gebruiken het BemestingsAdvies Programma (BAP). Met het BAP wordt de bemesting goed gepland en geregistreerd. De beweiding wordt op graslandgebruikskalenders bijgehouden. De bedrijven maken ook gebruik van de Koppeling Melkcontrole Veevoeding (KMV) voor de rantsoenberekening. Extra registratie van de veevoeding gebeurt met formulieren die speciaal voor het MDM-project zijn ontwikkeld. Ook wordt de diergezondheid nauwkeurig geregistreerd. Met medewerking van de Regionale Gezondheidsdiensten worden voor de bedrijven standaardoverzichten gemaakt, waarbij in het bijzonder aandacht besteed wordt aan de mineralenvoorziening en de voeding van de dieren. Tenslotte wordt van alle bedrijven een bedrijfs-economische boekhouding bijgehouden.

Aanvullend wordt veel aandacht aan management-onderzoek besteed. Zo worden bijvoorbeeld nieuwe begeleidingssystemen op de bedrijven getest of wordt gekeken hoe de bedrijven bepaalde bedrijfsonderdelen aansturen.

Resultaten

De resultaten zijn te verdelen in twee belangrijke onderdelen. Aan één kant zijn er de technische en economische resultaten. Daarnaast zijn er de resultaten voor de voorbeeldfunctie van de MDM-bedrijven. Een deel van de technische resultaten is reeds in artikelen gepubliceerd. In deze uitgave van Praktijkonderzoek vindt u een aantal artikelen waarin resultaten van het MDM-project gepresenteerd worden. Ook in de volgen-

de periodieken van Praktijkonderzoek zal veel aandacht aan het MDM-project besteed worden. Gebundeld vormen al deze artikelen het verslag van het eerste MDM-jaar.

In het eerste jaar van het project is bewust nog niet veel aandacht naar publiciteit en excursies gegaan. Voor een melkveebedrijf moeten eerst gegevens over een heel jaar worden verzameld, voordat een goed beeld van de bedrijfsvoering ontstaat. Bovendien moeten de verzamelde gegevens verwerkt en geanalyseerd worden.

Voorbeeldfunctie

De voorbeeldfunctie van de MDM-bedrijven speelt een belangrijke rol in het project. Op de bedrijven wordt veel informatie verzameld. Door collega melkveehouders op de MDM-bedrijven te ontvangen kan deze informatie snel verspreid worden. De bedrijven komen verspreid over het hele land voor en zijn min of meer representatief voor het gebied. De resultaten van de bedrijven zijn daardoor goed overdraagbaar voor de regio. De analyse van de gegevens van het eerste jaar heeft inmiddels voor het grootste deel plaatsgevonden. Het is nu dus extra de moeite waard om een bezoek aan een MDM-bedrijf te brengen. De voorkeur gaat uit naar bezoeken door kleine groepen (bijv. studiegroepen). Een andere mogelijkheid is het bezoeken van een open dag, georganiseerd door de DLV of een Vereniging voor Bedrijfsvoorlichting.

Bezoekers

In het eerste jaar (1992/93) bezochten ruim 2500 mensen de MDM-bedrijven of kregen een inlei-

ding van MDM-deelnemers. Van dit aantal behoorde 1600 mensen tot de directe doelgroepen van het MDM-project. De overige personen waren hoofdzakelijk afkomstig uit het buitenland. Van de doelgroep bestond het overgrote deel uit collega-veehouders. Daarnaast zijn de bedrijven ook door vrij veel beleidmakers bezocht. Niet alleen plaatselijke, maar ook provinciale en landelijke beleidmakers bezochten de MDM-bedrijven. Twee bedrijven zijn bezocht door landbouwspecialisten van de Tweede Kamer, waarbij op één bedrijf afspraken zijn gemaakt voor één of meerdere vervolfbezoeken.

Opvallend is dat een aantal deelnemers afgelopen vergaderseizoen inleidingen gehouden heeft voor collega veehouders. Dit vond onder andere plaats in het kader van het project Ministeriaal Centraal van het Landbouwschap. Uiteraard is dit ook een uitstekende manier om de MDM-informatie naar een breed publiek over te dragen.

Voortgang

De oorspronkelijke duur van het MDM-project was drie jaar. Omdat bewust gekozen is voor de start met een nieuwe groep bedrijven heeft het eerste jaar in het teken gestaan van keuze van de bedrijven. Bovendien kwamen de meeste toezeggingen voor ondersteuning van de provincies in het tweede jaar. Uit de eerste analyses komt veel interessant materiaal. Om echter een goed beeld te krijgen of deze bedrijven op weg zijn naar duurzame melkveehouderij, moeten de bedrijven gedurende een langere periode worden gevolgd. De leden van de stuurgroep van het project, waarin de samenwerkende instanties zijn vertegenwoordigd, hebben zich daarom ook uitgesproken voor een verlenging van het project met nog eens drie jaar.

